

Ndithaet Caeuq Fwjhaemh Baenzneix Ciuqlwenq

□Yaz Hanzcangh sij Vangz Gyanghmyauz hoiz

Doengh duz gaeqboux Mbanjlinzyi cungj dwg youq gyanghwnz seiq diemj cung baedauq haen oo, gou lij iq seiz coengzlaiz mbouj haeujsim daengz gijneix. Youq ndawsingz youq baenz geij cib bi, miz gij sibgvenq rwix laj byonghhwnz ndiusingj, duiyouh le ma daengz ranzcoj youq song ndwen lai nanz, dauqfanj ngoenznaengz cungj cinjseiz caeuq doengh duz gaeqboux ndaw mbanj doengzcaez singj.

Gyanghwnz seiq diemj, ranz lij laepnyamnyam, bonjlaiz yaek hai dou okbae yawj gij lohdaeng daiyangznwngz ndaw mbanj, gij daeng haenx ngamq cang mbouj geijlai nanz, daj haemhlwenz caet diemj cung baedauq hainduj mbat ndeu ronghsagsag, gaenq rongh ndaej gyawj cib diemj cung, seizneix lij rongh dem lwi? Hoeng youh baez ngeix, cix mbouj gamj luenh ning, Gosam caeuq Nuengxcaet gyoengqde guh baenz ngoenz hong, seizneix cingq youq ndaw rug bangxhenz gyaenfofo, baez hai douhung yiengigatgat, gyoengqde couh deng hwk singj, ranzrongh le lij yaek bae guh haujlai hongreih hongnaz, ninz mbouj gaeuq mbouj ndaej bw. Gyoengqde cix mbouj lumj gou, song ndwen lai neix, gou yienznaeuz ngoenzngoenz riengz laeng bae guhhong, hoeng gou guh mbouj ndaej geijlai hong, dan dwg bang guh saekdi hong mbaeu, miz ngoenz guh ndaej lai di, miz ngoenz roxnyinh baeg lai couh guh ndaej noix. Daeggo daegnuengx cungj naeuz mwngz gag aenq yawj, ndaej guh geijlai suenq geijlai, gaej cengqgengz guh. Caen dwg baenzneix, dauqdaej geij cib bi mbouj guh hong naek, yaepyet mbouj ndaej lumj gyoengqde guh ndaej baenzlai.

It

Gij hong ngoenzneix dwg bae gizdieg heuhguh “Gyanglueg” ndeu, bae guenj samcib bet duz yiengzbya, doengh duz yiengzbya haenx dwg Nuengxcaet gyoengqde ciengx. Nuengxcaet ngoenznaengz banhaet cujyau couh dwg hwnj bya bae guenj bang yiengzbya neix.

Nuengxcaet samcib bet duz yiengzbya neix, ndawde yiengzmeh cibsam duz, yiengzlwg bet duz, gizyawz couh dwg yiengzdaeg、yiengziem, caeuq doengh duz yiengzcoh gaenq majhung haenx. Yiengzmeh caeuq duz yiengz hung haenx ndaej aeu cag cug youq ndaw caznywj, caih gyoengqde cag ndaej rag daengz gizlawz couh youq gizde gwn nywj; yiengzlwg cix mbouj ndaej cug, duzde lij caengz miz gaeu, cug aen hoz yungzheih deng diuzcag heux hoz, caemhcai de seng okdaeuj couh gaenriengz daxmeh, cijaeu cug daxmeh de, yiengzlwg couh mbouj lizbae daengz diegyae. Yienznaeuz baenzneix, doengh duz yiengzlwg ndaej swyouz de, ciengzseiz dauqcawq luenh buet, hoj guenj dangqmaz.

“Gyanglueg” aen cohdieg neix, dwg ciuq gij yaem Vahcuengh hoiz gvaqdaeuj, daemhdouz couh dwg song goengq bya ndawde benq dieg reih ndoi youh gaeb youh raez ndeu, caemhcai dwg dieg ndoi lingq, mbouj dwg dieg bingz. Mwh lij iq gou ciengzseiz gaenriengz bouxlaux daengz benq

林玉屯的公鸡都是在凌晨四点左右报晓,这是小时候从来不曾注意到的。几十年在城里生活养成下半夜醒来的坏毛病,在退休之后回老家长住的两个多月里,倒成了每天都能准时跟屯里的公鸡们一同醒来。

凌晨四点,还是一片漆黑,本想开门出去看一下屯里刚安装不久的太阳能路灯,它们从昨晚七点左右开始齐刷刷地亮起,已经持续了近十个小时,现在是不是还那么明亮?但转念一想,却不敢轻举妄动,三哥和七弟他们劳动了一整天,此时还在隔壁房间鼾声如雷,大门一开发出声响,他们就会被惊醒,天亮后他们还有很多农活要做,睡不够是不行的。他们可不像我,这两个多月来,我虽然也跟着天天劳动,但我的劳动强度很有限,主要是协助做一些轻巧的下手活,有些天做得多一些,有些天感觉累了就做得少。哥弟他们都说自己看着来,能做多少算多少,不要勉强自己。也是,毕竟几十年不干体力活了,一下子不可能做得像他们那样多。

—

今天的活是要去一个叫“江峦”的地方管护七弟他们养的三十八只山羊。七弟每天上午的主要农活就是上山去管护这批山羊。

七弟这三十八只山羊,其中母羊十三只,小羊羔八只,其余就是公羊、阉羊和已经长大的“姑娘”羊。母羊和其他的大羊可以用绳子绑在草丛中,任由它们在绳子长度的范围内吃草;而小羊羔却不能绑,它还没长角,绑脖子容易被绳子绞住,而且它天性紧跟妈妈,只要把它妈妈绑住,它就不会离开得太远。尽管如此,能自由活动的小羊们常常四处乱窜,管护难度也很大。

“江峦”这个地名,是从当地壮话语音翻译过来的,其实就是位于两座大山之间的一片狭长的山坡旱地,而且是陡坡地,不是平地。小时候我常常跟随大人到这片山地参加生产队的集体劳动,到这里来打猪菜、砍柴火等,对这里的地块和上山的路还是很熟悉的。我估算了一下,这片山坡地共有约两百块大大小小的地块,最大的一块能收到两三背篓的玉米;最小的是石窝地,是在大的地块旁边和山上森林的结合部开挖出来的,一个石窝地一般只够种三四窝玉米,也有只能种一窝的。这样的石窝地曾经开垦到了山崖下面。从生产队过渡到土地承包的年代后,全屯每家每户都在“江峦”分到了自己的一份承包地,大家全都种上玉米和红薯。后来,随着外出工作和打工人员的增多,屯里人数大幅度减少,继续待在屯里的只有老人和孩子。没有了强劳力,再也没有哪一户到这里种庄稼了,于是,干脆全部退耕还林,整个“江峦”的地里长出了各种树木、山藤和杂草,那些树木大的直径已有十几厘米,山藤到处伸展缠绕,杂草无边蔓延。“江峦”这片曾经的山坡地也开始变成了林地,慢慢地跟两边山上那些高大茂密的森林构成了一个整体。其实整个林玉屯,早在多年前所有跟“江峦”一样的山坡地都已经全部退耕还林。退耕还林的效果是把曾经开垦到悬崖下的山坡地、石窝地全部变成了灌木丛林带,使整个林玉屯的四周山坡恢复了绿油油的植被,山风吹过,一座山连着一座山荡漾起层层叠叠的绿波。退耕还林后树下繁茂的荒坡杂草地就成了非常适合放羊的好地方。

把三十八只山羊集中放到“江峦”这片荒坡草地上,既要让羊能吃上草,又不能让它们到处乱跑,更不能让它们跑回屯里糟蹋房前屋后那些刚刚生长的玉米和桑苗,这确实是一件不容易的事。唯一的办法就是把大羊绑在杂草茂盛的树下。绑每一只羊的绳子五六米长,羊们这一天就只能在这五六米绳子给出的范围内吃草。按道理,绑上两三天,那些茂盛的草是基本够羊吃的,也就是说,完全可以到第三天或第四天早上我们再上来换个地方绑就可以了。

dieg reihbya neix, guh gij hong swnghcanjdui, daengz gizneix aeu byaekmou、raemj fwnz. Gou haemq sug gij reih caeuq gij roen hwnj bya gizneix. Gou gujsuenq baez ndeu, benq reihbya neix gyonj daeuj miz dieg reih hunghung iqiq song bak gaiq baedauq, gaiq reih ceiq hung de sou ndaej haeuxyangz song sam gyo; gaiq ceiq iq haenx dwg reih conghrin, dwg youq henz gaiq reih hung caeuq giz ndoengbya doxrangh haenx vat baenz, giz conghrin ndeu bingzciengz ndaej ndaem sam seiq gumz haeuxyangz, hix miz mbanj dieg cij ndaej ndaem gumz ndeu. Gizdieg conghrin yienghneix doenghbaez gaenq haifwz daengz laj bangxdad. Daj swnghcanjdui gvaqdoh daengz seiz bauguh diegreih, daengx mbanj ranzranz cungj youq “Gyanglueg” faen ndaej gaiq reih bauguh ndeu, daihgya cungj aeu daeuj ndaem haeuxyangz caeuq lwgmaenz. Gvaqlaeng, vunzmbanj ok rog bae guhhong caeuq dajgoeng bienq lai, ndaw mbanj vunz noix haujlai, cij miz bouxlaux caeuq lwgnyez laebdaeb youq ndaw mbanj youq. Mbouj miz boux guh hong ak, hix mbouj miz ranz lawz daeuj gizneix ndaem haeux dem lo, baenzneix, hixnaengz doiq geng ndaem faex, “Gyanglueg” baenz benq reih maj ok gak cungj gofaex、diuzgaeu caeuq gorum, doengh go faex haenx, go hung de ganj gaenq miz cib geij lizmij, gaeu dauqcawq banh heux, gorum maj doh ndoeng. “Gyanglueg” benq dieg neix doenghbaez dwg reih ndoi hix hainduj bienqbaenz ndoengfaex, menhmenh caeuq gij ndoengfaex song henz bya gyonj baenz benq. Gizsaed daengx aen Mbanjlinzyi, caeux youq lai bi gonq couh caeuq doengh gij diegndoi lumj “Gyanglueg” nei, cungj doiq geng ndaem faex lo. Doiq geng ndaem faex le, gij dieg ndoi、dieg congh gumz doenghbaez haifwz daengz laj dat de, cungj bienqbaenz rangh ndoeng faexcaz, hawj daengx Mbanjlinzyi gwnz ndoi seiqhenz bienq dauq heuswdswd, rumz bya cifufu, goengq bya lienz goengq bya faexheu baenz caengz baenz caengz hwnjhwnj roengzroengz. Doiq geng ndaem faex le gij gorum laj gofaex ndaw ndoi fwz mwncupcup de, couh bienqbaenz dieg ndei hab langh yiengz.

Langh samcib bet duz yiengzbya daengz benq dieg “Gyanglueg” ndoi fwz diegnywj neix, ndaej hawj duzyiengz gwn nywj, youh mbouj hawj gyoengqde luenh buet, engq mbouj ndaej hawj gyoengqde buet haeuj mbanj bae gwn doengh go haeuxyangz caeuq gosangh oiq ngamq maj de, neix caen mbouj yungzheih guh daengz. Aen banhfab dog couh dwg cug yiengzchung youq laj gofaex gorum mwncup haenx. Diuzcag cug duzyiengz haj roek mij raez, gyoengq yiengz haenx ngoenznaengz cij ndaej youq benq dieg diuz cag haj roek mij raez rag ndaej daengz haenx gwn nywj. Ciuq baenzneix suenq, cug saek song sam ngoenz, gij nywj mwncup haenx yaek gaeuq duzyiengz gwn, couh dwg naeuz, daengz ngoenz daihsam roxnaeuz ngoenz daihseiq gyanghaet raeuz caiq vuenh benq dieg ndeu cug couh ndaej lo.